

teknik elemanların mücadelesinin gelişimi ve tüted

GİRİŞ

Teknik elemanların hakları uğruna giriştikleri mücadeleler ve örgütlenme çalışmaları geçmiş dönemlerde çeşitli aşamalardan geçerek bugünkü düzeyine gelmiştir. 1970'lere ulaşıldığında gerek mühendis ve mimarların, gerekse diğer teknik elemanların, kamuoyunda fazla yankılanmamış çabalarında yeni atılımlara girdiğini görüyoruz. Bu tarihe kadar, dar mesleki kavramları savunmaktan öteye gidememiş, genellikle mevcut yapının sürmesinden yana tavır almış Oda'ların yönetimlerinde köklü değişiklikler oldu. Anayasal özgürlüklere sahip çıkma sürecinin hızlandığı dönemdi bu. Gelişmelere paralel olarak demokratikleşme istekleri teknik elemanlara da yansdı ve ilk kez bu dönemde Oda'lar ilerici yurtsever kadroların eline geçti. Odaların, kamu yararını gözetmek ve ülke çıkarlarını savunmak gibi görevlerinin olduğu da yine ilk kez dile getiriliyordu. O tarihlerde Oda yönetimlerine doğru yürüyen ilerici hareketlerin ne tür engellemelerle başetmek zorunda kaldığı belleklerimizde tazeliğini koruyor.

Ancak bu gelişmeler mücadelenin ilk aşamalarını oluşturuyordu. Koşulların zorlamasıyla hareket alanının genişletilmesi gereği de ortaya çıktı.

Teknik elemanlar enflasyonun ve artan hayat pahalılığının yarattığı sonuçlarla birleşik örgütlenme denemelerine giriştiler. Egemen güçlerin böl-yönet taktiği ile yıllardır birbirine düşürülen teknik elemanlar, ülkenin çıkarlarına sahip çıkarlarken, bir yandan da kendi ekonomik ve demokratik haklarının ortak bir zeminde birleştiğini gördüler.

Böylece yine ilk kez, "teknik elemanların birliği" kavramına ulaşıldı; tabanda ve tavanda örgütlü birlikteliğin bilincine varıldı. Bu nitelik sıçraması, yeni ve etkili bir örgütlenme gereğini de birlikte getiriyordu.

TEKSEN DOĞUYOR

Odalar ülke çıkarlarına ters yöndeki girişimleri ve sömürü mekanizmasını bir bir ve somut göstergelerle açıklarken, geniş teknik eleman kitlesinde, ekonomik haklara daha etkili ve kalıcı bir düzenleme getirilmesi yönünde hareketlenme başlamıştı. Kamu kesiminde çalışan teknik elemanlar 4/10195 sayılı kararnamenin kapsamından çıkarılarak, kendi haklarını kendilerinin koruyabilecekleri bir statüye bağlanmayı istemekteydiler. İktidarların kapıkulu zihniyetiyle baktıkları teknik elemanlar, hizmetlerinin karşılığını alabilecekleri güvenli bir çalışma ortamı ve ücret uygulamasının, temel hakları arasında yer aldığını vurguluyorlardı. Teknik hizmet sunanları ne işçi ne de memur sayan, onları sosyal güvenlikten yoksun bırakan bu kararnamenin yasalara aykırılığı da hukukçular tarafından kesinlikle ortaya konmuştu.

Hak alma mücadelesinde birlikteliğin gücüne inanan teknik elemanlar, yetersiz A/10195 sayılı kararnameye karşı direnmek ve mücadele olanaklarını genişletmek amacıyla anayasal haklarını kullanarak sendikalaşma yolunu seçtiler. Böylece, Anayasanın kamu hizmetinde çalışanlara sendika

kurma hakkı veren maddelerine ve Anayasa Mahkemesinin bu hakların kullanılmasına ilişkin kararlarına dayanarak Teknik Personel Sendikası (TEKSEN) kuruldu. Grev ve toplu sözleşme hakkına sahip bulunmayan TEKSEN, ekonomik ve demokratik mücadelelerin örgütlü bir biçimde yürütülmesi amacıyla tüm teknik elemanları çatısı altında birleştirmeyi öngörüyordu. TEKSEN, 1970 Şubatında yayınladığı kuruluş bildirisinde şöyle sesleniyordu:

" 4/10195 Kazazedeleri.

Sosyal güvenliğini sağlayacak hiçbir hukuki dayanağın olmadığı gerek hukukçular, gerekse yargı organları tarafından defalarca belirtilmedi mi ?

İşçi misin ? Yok.

Oturduğun sandalyede söz sahibi misin ? Yok.

İş güvenliğinin ? Yok.

Emeklilik güvenliğinin ? Yok.

İş kazalarına karşı güvenliğinin ? Yok.

Yok. Yok. Yok.

Pekâlâ, sen vatandaş değil misin ?

Sent tıpkı büyük halk çoğunluğu gibi bugünkü bozuk düzenin doğal bir sonucusun.

Şurasını iyi bilelim ki bu düzende ancak ve ancak sendikal eylemle hak alınabilir. Yoksa hatırla gönülle değil.

4/10195 Kazazedeleri.

Teknik Personel Sendikası (TEKSEN) seni işçi sınıflarından ayıranlarla savaşmak ve bu "Yok" lan "VAR" etmek için kuruldu.

Hak alabilmek için güçlü olmak, güçlü olabilmek için de birleşmek gerekli...

SENDİKANA ÜYE OL

SENDİKANA ÜYE BUL "

Bundan sonra teknik elemanların, TEKSEN'in de içinde yer aldığı bir dizi eylemlerine tanık oluyoruz. Bu eylemlerin ortaya çıkışında ve genişlemesinde, daha söz konusu kararnameye ilgili bir gelişme sağlanamamışken, Personel Yasa'sının gündeme gelişi büyük rol oynadı. Bu yasa gereğince teknik elemanlar eskisinden de kötü koşullar içine itilerek memur kapsamına alınıyordu. Büyük tepkiyle karşılanan yasa tasarısını protesto etmek amacıyla Ankara'da, Odalar, TEKSEN ve bazı sendikaların katıldığı "Teknik Personel Mitingi" düzenlendi. Mitingte söz alan konuşmacılar, toplantının amacını açıklayan, teknik elemanların demokratik ve sendikal haklarını savunan, sosyal güvenlik ve grev hakkı isteyen konuşmalar yaptılar. Ayrıca sanayinin nitelikleri, kaynaklar üzerindeki emperyalist sömürü, iktidarların ay-

rıcılık güden uygulamaları ortaya kondu. Miting gününden önce kamuoyuna açıklanan duyuruda aynı hususlar dile getirilmişti. Mitingin yapıldığı gün, o zamanki TMMOB yöneticileri bir basın bülteni yayınlarak, bu mitinge katılmadıklarını ve girişimi onaylamadıklarını, ayrıca "disiplini sağlamak amacıyla" Elektrik, İnşaat, Maden Mühendisleri ve Mimarlar Odalarının kapatılması için hükümette başvurduklarını açıkladılar. Birlik'in bu tavrı yönetimine yurtsever kadrolar gelinceye dek sürdü. İlk kez yapılmış olan böyle bir gösterinin, teknik elemanların mücadeleleri içinde özel bir yeri vardır.

Miting, teknik elemanların kararlı direnişlerinin ilk aşamalarıydı. İktidarın yaranma yarışı içindeki TMMOB yöneticileri, TMMOB'yi işlemez hale getirdiklerinden mühendis ve mimarların ortak hareketleri, yönetimi ilericiler elinde bulunan Odalardan oluşan Odalararası Kurulda görüşülebiliyordu. 657 sayılı Devlet Memurları Yasası Tasarısının, Meclis Bütçe Alt Komisyonunda görü-

şüldüğü günlerde, Odalararası Kurul tasarısı üzerinde sürekli çalışmalar yapıyor, Odalar da Kurulun görüşlerini kamuoyuna duyuruyordu. Personel yasasına karşı girişilen ilk geniş eylem bu döneme rastlar. TEKSEN'in önemli ölçüde düzenleyicilik ve yürütücülük görevini üstlendiği Genel Forum, tüm teknik elemanlarca benimsendi ve 4 bin kişi tarafından izlendi. Topluluğa egemen olan görüşü kararlardan şöyle özetleyebiliriz:

"Üretime katkı ölçüsünde ve tabanı insan gibi yaşamayı sağlayan adaletli bir ücret tablosuna ve terfi sisteminde dayanan ayrı bir statüye alınmaları, işçi sayılmaları, grev, toplu sözleşme ve diğer hakların tanınması isteğinde ve bunları kesinlikle almaya;

Anayasanın öngördüğü reformlar gerçekleştirilerek ülke halk yararına büyük üretim hamlelerine erişinceye, çalışan ve tüm değerleri yaratan kol ve kafa emekçileri kurtuluncaya kadar mücadeleye kararlıyız"

Forum sonunda iktidara karşı direnişe geçmek üzere yurt dışında iki günlük boykot uygulamasına gidilmesi kabul edildi. Direniş başarılı oldu ve bir çok yerde katılma oranı yüzde yüze ulaştı. Kısa bir süre sonra da üç günlük bir boykotla direniş yineleni. Ancak, Personel Yasasının teknik elemanları kapsama içine alan maddesi kesinleşti. İktidar bu konuda kararlıydı. Binlerce kişilik forum ve boykotlarla karşı çıkılan Personel Yasasının Meclisten geçmesi için 21 parmak yetmişti.

1970 yılı reform iddiası taşıyan Personel Yasasına karşı gelişen tepkilerle geçti ve yasa hükümleri yıl sonundan itibaren uygulanmaya başlandı. Bu arada getirilen vergi ve zamlar geniş halk yığınlarıyla birlikte teknik elemanların da yaşantısını güçleştirdi. İntibak sorunu, uygulanmadaki aksaklıklar ve eşitsizlikler huzursuzluğu iyice artırdı. TEKSEN ve diğer kuruluşlar Personel Yasasında öngörülen teminindeki güçlük, iş güclü-

ğü ve iş riski zamlarının uygulamaya konulması ve geçerli ölçütlere bağlanması için çeşitli çalışmalar yaptılar, öneriler göturdüler, yönetmelik tasarıları hazırladılar. Mart ayı gelip çattığında, TEKSEN, teknik elemanların haklarını bütün gücüyle savunmaya devam ediyordu.

12 MART GELDİĞİNDE..,

Ülkede huzursuzlukların yoğunlaştığı, kitlelerin muhalefetinin yükseldiği, bunalımın doruğuna ulaştığı bir sırada 12 Mart dönemi başladı. Kısa bir bekleyişten sonra faşizmin uygulamaları olanca ağırlığıyla bindirdi. Bütün ülkede bir terör havası estirildi; halka, ilerici ve devrimci güçlere amansızca zulmedildi, kitleler suskunluğa zorlandı. Sermaye düzeni 27 Mayıs'tan sonra filizlenen hak ve özgürlükleri tümenden yoketmeye uğraşıyordu. "Ülkenin coğrafi konumu" nedeniyle halka çok görülen-1961 Anayasası, "lüks" ilan edilip budandı. Sımsıkı bir yönetim dönemi başlamıştı.

Kitlelere yönelen saldırıdan teknik elemanlar da paylarını aldılar. Ekonomik baskıdan bunalan teknik elemanlar politik baskılara da göğüs germek zorunda kaldılar. Gerici-muhbir işbirliği özellikle ilerici kadroları hedef aldı. Yurtseverlerin direncini kırmaya çabaladı. Teknik eleman örgütleri ağır koşullara rağmen yurt sorunlarını dile getirmekten kaçınıyordu.

TEKSEN bu dönemde de, varlığını sürdürebildiği sürece, mücadelesinden geri durmadı. 1971 bütçesinde yer almış olduğu halde, yürürlüğe konmayan yan ödemelerle ilgili çalışmalarını sürdürdü, hükümet tasarılarını eleştirdi, yan ödemeler üzerinde meslek kuruluşlarıyla birlikte ayrıntılı öneriler geliştirdi. TEKSEN'in Başbakan Erim ve yatırımcı bakanlıklara gönderdiği bir telgrafı buraya alıyoruz:

"Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanmış bulunan "Yan Ödemeler Tasarısı" hakkındaki görüşlerimiz aşağıda sunulmuştur.

1- Yeni Yan Ödemeler Tasarısında göze çarpan en önemli aksaklık Ziraat ve Orman Mühendisleriyle, Kimyager, Yüksek Matematikçi, Tekniker ve Teknisyenlere "Teminindeki Güçlük Zammı"nın ve rilmemesidir. Böyle bir değerlendirme teknik camiyada büyük bir huzursuzluk ve verim düşümü yaratacaktır. Kalkınma çabalarının temel ögesi olan teknik elemanların bir kesiminin hakları olan ekonomik olanaklarından yoksun bırakılmaları ayrıca sosyal adalet ilkelerini de ihlal etmektedir.

2- Ayrıca Tasarıya göre iş riski ve iş güclüğü zamlarından Tekniker ve Teknisyenler sadece % 50 oranında yararlandırılacaktır. Oysa, bilindiği gibi örneğin bir maden ocağında, bir yüksek gerilim hattının altında çalışan bir mühendislerle bir tekniker ya da teknisyen aynı iş riskine, aynı tehlikelere maruzdurlar. Dolayısıyla iş riski ve iş güclüğü zamlarından tekniker ve teknisyenlerin sadece

% 50 oranında yararlandırılmalarının anlamı anlaşılılmaktadır.

3- Tasarıda özellikle mahrumiyet bölgelerinde çalışanlar için yeteri derecede ayrıcalık bulunmamaktadır. Oysa şantiyelerde, büyük merkezlerden uzak işyerlerinde çalışan teknik elemanlar için ayrıcalıklar yaratılmasının zorunlu olduğu ortadadır.

Ülke kalkınmasını gerçekleştirmek için en etkin bir yer alacak teknik elemanların huzurlu bir ortam içinde çalışmalarını ve verimli olabilmelerini sağlamak üzere yukarıda belirttiğimiz hususların dikkate alınmasını rica eder, en derin saygılarımızı sunarız."

TEKSEN

BUÇ BİRLİKTEN DOĞAR

Teksen Yatırımcı Bakanlarla Görüştü

Kamu kaaiminde çalışan teknik elemanların
apsyel ve ekonomik haklarını savunmak ve
özellikle yan ödemelerle, hazırlanmış oldu
mut «T»nik Eleman Statüsü ile
undaki görümlerini
üçimiz görümlerini
Cem

TEKSEN'in faaliyetini
sen verildi

...An Hürriyetleri Kararını
ne de tamamen aptır.

...temel örgütlenmelerden olan, «Dernek
...örneğin kurma hürriyetleri kullanmakta, üye
...larımızı da yukarıdan aşağıya doğru memurlara
...örneğin kurma hakları tamamen ortadan kaldı
...maktadır. Oysa, çalışanların örgütlenme
...hürriyetine bakılmaksızın bir sisteme demok
...raz.

Türkiye Teknik Elemanlar Birliği Kuruldu

Daha önce TEKSEN'in sürdürdüğü
görevi sürdürmek amacıyla, Ankara'da
bir Türkiye Teknik Elemanlar Birliği
kurulduğu ve görev bölümü yapıldı.

Dikkatli bir dille iletilen görüşlere karşı saygıdeğer (!) Erim'in cevabı sert oldu. Anayasanın kamu kesiminde çalışanlara tanıdığı sendikalaşma hakkı geri alındı. Televizyona verdiği demeçte> "balyozcu", bundan böyle kamu personelinin yeni duruma uymak durumunda bulunduğunu, dilerlerse dernekler kurabileceklerini gülererek söylüyordu; daha sonra antidemokratik hükümlerle donatılacak Dernekler Yasasını düşünerek. Eylemleriyle, çalışmalarlarıyla saygınlık kazanmış, teknik elemanların birliğine örnek olmuş 5 bin üyeli TEKSEN dağıtılarak, çalışanların bu kesiminden de intikam alındı.

TÜTED KURULUYOR

TÜTED, TEKSEN'in birikimi üzerine kuruldu. Teknik elemanlar, kısıtlı çalışma koşulları getirmesine rağmen, mücadeleyi dernek çerçevesinde de yürütmeye kararlıydılar. Türkiye Teknik Elemanlar Birliği adı ile 1971 Eylül ayında kurulan, daha sonra Dernekler Yasası hükümlerince adı Tüm Teknik Elemanlar Derneği'ne dönüşen Birlik'in çağrısını anımsayalım:

"Bilim ve teknoloji gelişme ve değişme süreçlerinde toplumsal yapıların biçimlenmesini sağlayan ve oluşturulan araçlardır. Bir ülkenin teknik gücü de toplumsal yapı değişiminin etkin ve önemli bir ögesidir.

Teknik kadroların eğitilmesi ve istihdam politikaları da o ülkede egemen olan ekonomik ve politik güçlerin çıkarlarına göre düzenlenir. Ekonomik düzen ve sanayileşmenin niteliği başka bir deyişle ön görülen kalınma modeli de teknik gücün oluştuğu, biçimlendiği ortamın temel belirleyicisidir.

Son 20 yıldan beri ülkemizde öngörüler, ekonomik kalınma ve sanayileşme mode-

line uygun bir eğitim ve istihdam politikası, teknik gücümüzü, gizli ya da açık işsizliğe, meslek dışı faaliyete ya da yurt dışına itmiştir. Ayrıca yabancı teknik hizmet ithal edilerek teknik gücümüzün gelişmesi engellenmekte ve giderek niteliksiz, yeteneksiz ve üretkenliği olmayan kadrolar haline dönüşmesine yol açmaktadır. Toplumumuza ege-men çıkar gruplarının düzenlediği ücret politikaları da teknik gücümüzün bir kenara itildiğinin açık kanıtlarıdır. Sorunlarımızı işte bu bütünlük içinde ele alıyoruz.

Son Anayasa değişikliği ile, üyelerinin ekonomik ve sosyal haklarını yurt çıkarları çerçevesinde yılmadan savunan ve bir buçuk senedir örgütlenme çabasında olumlu gelişmeler gösteren Teksen faaliyetten men edilmiştir. Ve bu menediliş teknik elemanların, örgütlenmenin, Teksen içinde birleşmenin, yani teknik elemanlar arasında yaratılan Mühendis-Tekniker, Mühendis-Mimar gibi çelişkileri bir yana itip birlik olmanın bilincine vardıkları bir sırada olmuştur. Fakat örgütlenme, birlikte mücadele etme, haklarımızı savunmayı sürdürmemiz gerekmektedir. Bugünkü koşullar altında beraberliği ancak bir "birlik" içinde sağlayabileceğimizi düşündük ve tüm teknik elemanları içine alan TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLARI BİRLİĞİ, TÜTEB'İ kurduk.

Birliğimiz yerli ve yabancı çıkar gruplarına ve onların uygulamalarına karşı ülke çıkarlarını ve teknik elemanların haklarını savunmak, güçlü bir demokratik baskı grubu olmak üzere örgütlenmek amacındadır. Bu örgütlenmeye katılmanın yurtsever her teknik elemanın bir ödevi olduğu inancındayız.

TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLAR BİRLİĞİ YÖNETİCİLERİ OLARAK:

- o Yabancı ve yerli çıkar gruplarının ülkemizin kaynaklarını sömürmesine,
- o Teknik gücümüzün gelişme-

sini engelleyen ve onu yozlaştıran yabancı teknik hizmet ithaline,

- o Kamu kaynaklarının verimli ve üretken olmayan yatırımlarla tüketilmesine,
- o Halkımızın gerçek ihtiyaçlarına öncelik vermeyen yatırımlara,
- o Ülke verilerine dayanmayan bir eğitim ve istihdam politikasına,
- o Teknik elemanları sömürmeye yönelmiş ücret politikalarına,
- o Bugün çoğunluğumuzu bir geçim sıkıntısına sokmuş olan ve gittikçe artan hayat pahalılığına karşı,

örgütlenmeye ve Anayasanın öngördüğü yollarla demokratik bir mücadelede yurtsever ve haklı sesimizi en etkin bir biçimde duyurmaya kararlıyız. "

GÜÇ BİRLİKTE DOĞAR,
TÜTEB'DE BİRLEŞELİM.

Teknik eleman kuruluşları da çağrıyı yineleyerek üyelerine giriş bildirgesi gönderdiler. TÜTEB'in tüzüğünü yayınladılar. Üye olma kampanyasına Odamız da etkin katkıda bulunarak, derneğin tanıtılmasına yardımcı oldu.

İlk Genel Kurulunun yapıldığı 1972 Haziran ayına kadar TÜTED kuruluş çalışmalarını yürüttü. Yeni yöneticiler görevi devraldıktan sonra ilk iş olarak derneğin sesini duyurmak, işleriyle kavuşturmak için yayına başladılar. TEKSEN'in geleceğini de sürdürmek gerekiyordu. TEKSEN gazetesi teknik elemanların ilgiyle izledikleri bir yayın organıydı. "TÜTED Haberler" de dernek üyelerine ve diğer kuruluşların üyelerine ulaştırıldı. Odamız, dernek üyeleri de dahil olmak üzere tüm elektrik mühendislerine dergiyi göndermek görevini baştan beri yerine getiriyor.

TÜTED'in çalışmaları önemli bir süre, çeşitli olanaksızlıklar nedeniyle, yayın faaliyetiyle sınırlı kaldı. Bu süreye içerisinde örgütün gelişme hızı düşük oldu, "Olağanüstü"

dönemin yavaşlığıyla birlikte yayın organında güncel konu ve haberlerin yanı sıra, bilimsel teknolojik konular sürekli işlendi, çalışanlar ve ülke çıkarları açısından yorumlandı. Teknik elemanların ekonomik ve demokratik içerikli sorunları yoğunluğu artırılarak ele alındı. Antidemokratik yasalara karşı çıkıldı, eleştirildi, her an kapatılma tehlikesi göze alınarak.

Çeşitli yasa tasarılarından uluslararası teknik eleman hareketlerine kadar işlenen konular dışında, TÜTED'in sendikalaşma ve dernek tipi örgütlenme sorunlarıyla ilgili olarak ortaya çıkan ve giderek doğru bir çizgiye oturan görüşlerde önemli katkısı vardır. Ücret ve istihdam sorunlarının ilk kez geniş olarak dile getirildiği dönemde, kalıcı ve geçerli çözümün sendikalaşmayla gerçekleşebileceğinin bilincine varılmıştı. Ancak işçi statüsünün tanımı yapılmakla birlikte, sendikalaşma tipi üzerinde net görüşler ve öneriler ileriye sürül-müş değildi. İşçi sendikaları mı, yoksa elit sendika mı soruları ortaya çıHıp tartışılmaya başlandığında, TÜTED'in araştırmaları doğru çizginin yerleşmesinde, en azından belirlenmesinde etken oldu. Teknik elemanlar üretim sürecindeki yerleri dolayısıyla, işçi sınıfı sendikalarında yer almalydılar. Bilimsel ve teknolojik devrim, üretimle ilişkili ve dünya pratiği yadsınamaz göstergelerdi. Çalışanların bir bölümü olan teknik elemanlar salt bu niteliklerinden ötürü değil, onları giderek emek kesimine daha fazla yaklaştıran gelişmelerle değişen toplumsal rolleri dolayısıyla da işçi sınıfının müttefikiydiler. Bu süreç Türkiye'de yavaş işliyordu, ama doğru olan tek yol da buydu. 1. Teknik Eleman Kurultayında yasa teklifi biçiminde işlenen, 2. Teknik Eleman Kurultayında derinliğine çözümlenen sendikalaşma biçimi üzerinde, bugün, hemen herkes görüş birliğine varmıştır.

Teknik elemanlar, hakları ve görevlerine ilişkin bilinç düzeyleri yükseldikçe, örgütlü mücadelenin ve örgütlü birlik-

Yeni Ortam
-TÜTEB bildiri yayınladı!
Personel Kanununun Katsayı ile ilgili hükmü uygulanmalı
TÜTEB, Türkiye Elektrik Derneği (TÜTED) tarafından yayımlanan bir bildiriyle, Personel Kanununun 10'uncu maddesindeki hükümlerin uygulanmasını istiyor. Bildiriye göre, Personel Kanununun 10'uncu maddesindeki hükümlerin uygulanması, teknik elemanların haklarının korunması için önemli bir adımdır. TÜTED, bu hükümlerin uygulanmasını istiyor ve bu konuda çalışmalarını sürdürüyor.
Personel Kanununda Katsayının 10'a çıkartılması isteniyor
ANKARA - Türkiye'nin elektrik sektöründe çalışan teknik elemanların haklarının korunması için, Personel Kanununun 10'uncu maddesindeki hükümlerin uygulanmasını istiyor. TÜTED, bu hükümlerin uygulanmasını istiyor ve bu konuda çalışmalarını sürdürüyor.
"KATSAYI YENİDEN TESPİT OLMAU,"
ANKARA - Türkiye'nin elektrik sektöründe çalışan teknik elemanların haklarının korunması için, Personel Kanununun 10'uncu maddesindeki hükümlerin uygulanmasını istiyor. TÜTED, bu hükümlerin uygulanmasını istiyor ve bu konuda çalışmalarını sürdürüyor.
Camhurluğunun Katsayısının önünis kofullarına furt 3' mlnai isleniyor
ANKARA - Camhurluğunun elektrik sektöründe çalışan teknik elemanların haklarının korunması için, Personel Kanununun 10'uncu maddesindeki hükümlerin uygulanmasını istiyor. TÜTED, bu hükümlerin uygulanmasını istiyor ve bu konuda çalışmalarını sürdürüyor.

BASINDA TÜTED

teliğin gereğine daha fazla inanmışlardır. 1. ve 2. Teknik Eleman Kurultayları sorunlarımızın ortak mücadelemizin ortak, hedefimizin ortak olduğunu belgeledi; aynı zamanda demokrasi mücadelesinde üzerimize düşen görevleri vurguladı. Teknoloji ithali, beyin göçü, hizmetin halk yararına sunulmaması, teknik eğitim, yönetime katılma vb. sorunların incelendiği 1. Kurultay örgütsel birlikteliğin ilk adımıydı. Kurultaya sunulan bildirilerin hazırlanışında, Kurultay çalışmalarında TÜTED görev aldı. Görüşülen konular arasında Teknik Eleman İş Yasası Taslağı da yer alıyordu. Grevli, toplu sözleşmeli sendikal özgürlükler, katılan örgütlerin tümü tarafından onaylandı. 1. Kurultayın önemi, 29 teknik eleman kuruluşunun biraraya gelerek görüş birliğine varmasıydı. Bir yıl sonra yapılacak 2. Kurultay önceki çalışmalarını yürütmek üzere, TMMOB, TÜTED ve TEK-DER'den oluşan bir Kurultay Düzenleme Komitesi görevlendirildi. 1975 yılında yapılan 2. Kurultay, sekreteryasını TÜTED'in üstlendiği bu komite tarafından gerçekleştirilmiştir.

2. Kurultaya 34 teknik eleman örgütü katıldı. Tek maddelik gündemi sendikalaşma sorunu oluşturuyordu. Sendikalaşma biçimi bu kurultayda hiçbir tereddüde yer vermeyecek ölçüde kesinlik kazandı, teknik elemanların çalışanlardan ve işçi sınıfından soyutlanamaya çağı vurgulandı. Teknik eleman-ışçı birlikteliğinin, özünde kafa ve kol emeğinin birlikteliğinden kaynaklandığı gerçeği dile getirildi. Bu kurultayın öncekine oranla daha kapsamlı tartışmalarla geçmesi yanında, bir farklılığı da işçi sınıfı temsilcilerinin görüşlerini açıklamalarıydı. DİSK'e bağlı sendika liderleri çalışanların birliğini savundular, teknik elemanları işçi sınıfı sendikalarında örgütlenmeye çağırıldılar. Sendikalaşma olanağını bulmuş bazı teknik elemanlar »i« n ekonomik ve demokratik kazanımları ortadaydı. TÜTED açısından yeni ve olumlu gelişmelere sahne olan kurultayda, alınan kararları özetleyelim:

"TEKNİK ELEMANLARIN SENDİKALAŞMA MÜCADELESİNİN İLKELERİ:

a) Teknik elemanların sendikal haklar mücadelesi, halkımızın ve tüm çalışanların mücadelesinin bir parçasıdır.

Bu ilke hayata geçirilmelidir. Bu ilke mücadelemizin siyasi özünü de belirler. Sendikal haklar, birleştirici olur düşüncesi ile, salt ekonomik çıkarlarla savunulmamalıdır. Egemen güçler sendikal hakları kabul etmek zorunda olduklarından sarı sendikacılığı da tezgahlarlar. Sendikal haklar mücadelesi, tekelci sermayenin egemenliğine karşı, anti-faşist, anti emperyalist mücadele ile içiçedir. Bu mücadelede bağımsızlık ve demokrasiden yana tüm siyasi partilerin açık tavır almaları istenmeli, programlarda tüm çalışanların ve teknik elemanların sendikal haklarının açıkça yer alması sağlanmalıdır.

b) Teknik Elemanları. Sendikal Haklar Mücadelesi bir bütündür.

Bu bütünlük, soyut birliklik düzeyinde kalmamalıdır. Birlik, tüm teknik eleman örgütlerini ve örgütlerin tabanlarındaki farklı kesimleri kucaklamalıdır. Yoksulluğa, işsizliğe ve ücretli

çalışmaya itilen serbest çalışan teknik elemanlar da, sendikalaşma mücadelesinin bir parçası olarak ele alınmalıdır. Bu ancak örgütlerin sürekli bir araya gelmesiyle gerçekleştirilebilir.

c) Mücadelenin bütünlüğü ve birliği, somut hedeflerin kazanılmasına açık olmalı, güçler birleştirilirken, örgütsel insiyatifler güç kazanmalıdır.

d) Örgütlenme, üretimi, yani işi, işin yapıldığı yer esas alınmalıdır.

Yapay çelişkiler yalnızca örgütler arasında değil, bizzat işin yapıldığı yerde tabanda giderilmeye çalışılmalıdır. İşyeri esasına göre örgütlenme yeni ve dinamik kadroların oluşmasını da sağlayacaktır. Bu örgütlenmede güncel sorunlarla

amaçlarımız içice savunulmalı, mücadelenin bütünlüğü ve sürekliliği hayata yansımalıdır.

e) Sendikalaşma, işçi sendikaları içinde olmayı amaçlamalıdır.

Şu anda özel kesimde ve bazı iktisadi kamu kuruluşlarında, yasal olarak sendikalaşma hakkı olan teknik elemanlar mutlaka, varolan işçi sendikalarına katılmaya yönlendirilmelidir.

f) Teknik eleman örgütleri arasında birliği amaçlayan dayanışma, ortak çalışma ve destek eleştiriden bağımsız olamaz. Birlik doğrultusunda örgütler arası çelişkiler, fiilen ve sistemli bir şekilde bir araya gelinerek çözümlenebilir.

TEKNİK ELEMANLARIN DAHA GÜÇLÜ VE İLERİ DÜZEYDE ÖRGÜTLENMESİ İÇİN ÖNERİLER

1- Teknik elemanların sendikal haklarını elde etme mücadelesi, tüm teknik elemanları çatısı altında toplayan demokratik bir kitle örgütünün önderliğinde verilecektir.

2- Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED) bu önderliği üstlenebilecek nitelikte olan tek örgüttür.

3- TÜTED vereceği mücadelede tüm meslek örgütlerimizce desteklenmelidir. Bu desteğin somut olarak gerçekleştirilebilmesi için TÜTED Merkez ve Şube Yönetim Kurulları, TÜTED çatısı altında tüm teknik eleman örgütlerini bir araya getiren bir danışma kurulu oluşturmalıdır. Bu, TÜTED'in güçlenmesi için izlenecek somut bir çalışma biçimidir.

4- Örgütlenme-eylem diyalektik birlikteliği içinde, gelecek Teknik Eleman Kurultayına kadar, TÜTED'in önderliğinde önce belgesel ve sonra genel forum ya da forumlar oluşturulmalıdır. Bu forumların oluşturulmasıyla somut ve bağlayıcı eylem biçimleri saptanmalıdır.

5- Gelecek yıl toplanacak 3. Teknik Eleman Kurultayı-

nın düzenlenmesi ve yönlendirilmesi için TÜTED görevlendirilmelidir.

6- Kurultay tertip komitesi
2. Teknik Eleman Kurultayının bilimsel içeriğini, örgütlenme doğrultusundaki somut kararlarını bütün teknik elemanlara en kısa zamanda iletmelidir."

Kurultay kararları, örgütlenme gereksinmesinde varılan noktayı, birlikteliğin ileri bir düzeyde sürdürülmesi gereğini yansıtıyordu. Sendikal mücadelede de başarı, tüm teknik elemanları bir çatı altında toplayacak demokratik merkezi bir örgütün güçlenmesinden geçiyordu.

Kurultay sonrasında TÜTED'in, kararlar doğrultusundaki çalışma ve girişimleri yoğunlaştı. Diğer teknik eleman örgütleriyle kurulan diyalogun genişletilmesi çabalarına girildi. Örgütlülük düzeyini artıracak somut çalışma biçimleri geliştirildi ve daha ayrıntılı kurallara bağlandı. Bunlar arasında yakın zamanlardan beri sayıları hızla artan işyeri temsilcilikleri uygulaması da var. Örgütlenmede işyeri esas alınıyor, temsilcilikler temel birim sayılıyor. Böylelikle kitle için-

de yayılma, çalışmaların somut koşullardan kaynaklanması ve etkinleşmesiyle, tabanla doğrudan ilişki kurulması amaçlanıyor. Aynı işyerinde ayrı çalışma bölümlerinden gelen temsilciler işyeri komitesi oluşturabiliyorlar. Komite, o işyerinde temsilcilerin işbirliğini ve eylembirliğini sağlamakla görevli. Üretim, örgütlenmede temel öge olarak alınıyor.

TÜTED bugün il ve ilçelerde kurulmuş 19 şubesiyle faaliyet gösteriyor. Şube kurma girişimleri genellikle tabandan geliyor. Bu gelişmeleri merkezi bir işleyiş içerisinde ele almak ve yaygınlaştırmak, kadroların genişletilmesini zorunlu kılıyor. Örgütlenme, yayın, eğitim ve araştırma grupları bu amaçla kuruldu. Üye sayısı eski TEKSEN'inkine yaklaşan TÜTED, maddi ve insan gücü katkılarının artırılmasıyla da güçlenme yolunda ilerlemektedir.

TÜTED OLGUSU

Buraya kadar anlatılanlarla teknik elemanların etkin biçimde mücadeleye atıldıkları

zamandan beri süregelen gelişmelere ve olaylara ilişkin kısa bilgiler aktarılarak, süreç içinden kesitler alınarak, geçmişin değerlendirilmesine olanak sağlamaya çalışıldı. Önümüzdeki ve gelecekteki mücadele hedeflerinin, çalışma ve örgütlenme biçimlerin doğru saptanabilmesi için deneyimlerimize de bakmak gerekiyor. Kuşkusuz, her gelişme aşamasındaki taleplerimizin, örgütlenme biçim ve boyutlarının somut koşullara uygunluğunun sağlanması belirleyici etmen olacaktır.

Bugünkü aşamada sendikalaşma, teknik elemanların çözmeye uğraştıkları bir sorun. Sorunlar içinde önemli bir yeri var. Ancak sendikalaşma hakkının alınması öncesinde güçlü ve örgütlü mücadele verilmesinin gereği de açık. Yani sendikal özgürlüklerin elde edilmesi için mutlaka bu süreci yaşamak zorunlu. Sendikalaşma ise yalnız başına ya da salt ekonomik güvence açısından ele alınmamalı. Demokratik hakların giderek daha fazla bilincine varıldığı ve savunulduğu bir dönemde, sendikalaşmanın bu doğrultuda sağlayacağı olanakları da göz önünde tutmalıyız. Sendikalaşma biçimi üzerinde net görüşlerin oluşmadığı TEKSEN döneminde bile, ayrı bir statüsü istenirken, teknik elemanların siyasal hakları üzerinde önemle duruluyordu.

Sendikalaşmayı, ekonomik ve tüm demokratik hakların ileri düzeyde kullanılmasına ve savunulmasına olanak verdiği için istiyoruz. Sendikalaşmaya yönelik mücadelenin de en geniş planda verilmesi gerekiyor. Egemen güçler yıllardır çalışanları birbirine düşürme politikası izlemişler, haklarını iktidarlardan değil de birbirlerinden alacakları izlenimini yaratmışlardır. Teknik elemanlar arasındaki giderilebilir yapay çelişkileri de aynı biçimde körüklemişler, sömürücü politikalarını gözden saklamak istemişlerdir, iş gücü, iş riski gibi yan ödemelerin, eşit ko-

şullarda çalışan teknik elemanlar arasında ayrıcalık yaratacak bir anlayışla dağıtılmasını somut örnek olarak gösterebiliriz. Egemen güçlerin böl-yönet taktiğinin bilincine varan teknik elemanlar birlikte mücadelenin gereğini kavramakta gecikmediler ve teknik elemanların birliği kavramını somutlaştırdılar. TEKSEN ve onun birikimi üzerine kurulan TÛTED'e böylesi gereklinme sonucunda **varıldı**. **Teknik elemanların birliği ilkesi TÛTED çatısı altında hayata geçirildi**. Tüm teknik elemanların, mühendis-tekniKER-TEKNİSYEN vb. farkı gözetmeksizin aynı amaca yönelmelerinde, başka bir çözüm yolu yoktu.

Bu noktada bir açıklama yapmak gerek. TÛTED'in önem ve görevinden hareketle, diğer teknik eleman örgütlerinin varlığının ve işlevinin yadsındığı sanılmamalıdır. Teknik elemanların ellerindeki olanakları en iyi biçimde değerlendirmeleri ve ortak hareket oluşturmaları örgütsel birlikteliğin sağlanmasını da içerir. Ancak, bir yandan bu birliktelik sağlanırken, bir yandan da, meslek ve meslekiçi farklılıkları bir yana itilerek, her gruptan teknik elemanın merkezi bir örgüt içinde fiili birliğinin gerçekleştirilmesi söz konusudur. TÛTED ayrıca, iş yeri sorunlarından kaynaklanan işyeri derneklerini de, çatısı altında derlemek ve sendikalaşma yolundaki mücadelede birleştirmek durumundadır.

Tüm çalışanlara yöneltilen terör, baskı ve kıyım uygulamalarına karşı çalışanların birlikte mücadele verdikleri bir dönem yaşıyoruz. Teknik elemanların birliğinden bugün artık tüm çalışanların birliği kavramına varılmıştır. Memurlar, öğretmenler ve teknik elemanlar özlemlerinin birleştiğini görüyor, ortak mücadele platformunda güçlerini birleştiriyorlar. Teknik elemanların kendi içindeki birliğini sağlamada önemli görevler üstlenmiş olan TÛTED'e tüm teknik elemanlar sahip çıkmalı, somut katkılarını koymalıdır.

